

Mezinárodní konference „Národní paměťové instituce v zemích V4“

22.4.2026 - | Poslanecká sněmovna Parlamentu ČR

Dne 20. dubna 2026 se v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR konala mezinárodní konference „Národní paměťové instituce v zemích V4“, nad kterou převzal záštitu poslanec a člen výborů pro obranu a bezpečnost Pavel Žáček.

Motto akce: „Ochrana historické paměti je nanejvýš aktuální. V dnešní složité společenské a bezpečnostní situaci musíme důrazně čelit snahám o překrucování dějin. Paměťové instituce mají nezastupitelnou roli při objektivním pohledu na totalitní režimy a vyrovnávání se s naší společnou minulostí, stejně jako posilování občanské resilience proti ruským imperiálním a revizionistickým snahám.“

V úvodu konference vystoupil prezident Platformy evropské paměti a svědomí (Platform of European Memory and Conscience) Dr. Marek Mutor a v jednotlivých národních panelech představitelé polského Ústavu paměti národa (Instytut Pamięci Narodowej, IPN) – zastupující předseda dr hab. Karol Polejowski, dále dr hab Jan Szumski z úřadu historického výzkumu a mgr Kamil Szkaradek z úřadu pro národní vzdělávání, kteří ve svých příspěvcích prezentovali všechny klíčové úkoly IPN, počínaje vědeckou, publikační a vzdělávací činností přes správu archiválií, lustrace a vyšetřování zločinů proti polskému národu.

Ve druhém panelu představili činnost slovenského Ústavu paměti národa (ÚPN) předseda jeho Správní rady Mgr. Jerguš Sivoš, Ph.D., ředitel Archivu Ústavu paměti národa Mgr. Peter Mikle a vedoucí oddělení dokumentace ÚPN Mgr. Michal Miklovič. Obdobně uvedl činnost maďarského Historického archivu státních bezpečnostních složek (Az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára) jeho ředitel Dr. Cseh Gergő Bendegúz.

V posledním panelu vystoupili zástupci domácích nevládních i vládních institucí, ředitel Post Bellum Mikuláš Kroupa, DiS., místopředseda Rady Ústavu pro studium totalitních režimů (ÚSTR) Ing. Jan Mrzena a ředitel odboru výzkumu a vzdělávání ÚSTR PhDr. Martin Valenta, Ph.D., zástupce ředitele a vedoucí kanceláře Archivu bezpečnostních složek (ABS) Mgr. Ing. Lubomír Augustín a vedoucí oddělení informačních technologií a evidencí ABS Mgr. Peter Rendek a také ředitel Úřadu dokumentace a vyšetřování zločinů komunismu SKPV Policie ČR plk. JUDr. Dalimil Sypták, Ph.D., LL.M.

Konferenci uzavřel Mgr. Daniel Herman, ředitel Ústavu pro studium totalitních režimů v letech 2010–2013.

Mezinárodní konference nepřinesla jen srovnání různých modelů institucionálního překonávání naší totalitní minulosti, ale také připomněla důležitost a nenahraditelnost plnění jejich úkolů pro ochranu a posilování právního státu, ale i pro zdravý demokratický vývoj společnosti.

V rámci diskuse vystoupil také J. E. litevský velvyslanec Ronaldas Kačinskas s informací o prezentaci paměťové agendy na evropské úrovni během předsednictví Radě Evropy v první polovině roku 2027.

Záznam z této konference najdete ve videoarchivu, zvukový záznam na tomto odkazu a fotografie si můžete prohlédnout na sněmovním Flickr.

FOTO: KPS/Lukáš Janičina

<https://www.psp.cz/zprava/22102>